

EDITORIAL

Pagharihari sa militar sa US ilalum sa papet nga rehimeng Marcos

Atubangan sa pagharihari sa liboan ka mga tropang Amerikano, dala ang ilang higanteng mga barko ug eroplanong iggugubat, mga kanyon ug klase-klaseng armas, labaw nga mitataw ang kawalay tinuod nga kaugalingnan sa Pilipinas ug ubos nga pagtrato sa nasud isip dakung base militar sa US.

Samtang anaa sa Pilipinas, nakatagamtam ang mga sundalong Amerikano sa mga ekstra-teritoryal nga katungod ug espesyal nga pribilehiyo, sagad labaw pa kaysa sa yanong mga Pilipino. Gihatag kini kanila ilalum sa Visiting Forces Agreement (VFA) ug sa Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA), mga dili patas nga kasabutan pabor sa US.

Ilalum sa EDCA, gihatagan ang US sa lapad nga "gikaayunang lokasyon" sulod sa mga kampo militar sa AFP, aron gamitong eksklusibong pasilidad ug base militar. Ginagamit kini sa US nga dunggoanan, tugpahanan, han-ukanan sa krudo, puyan sa mga personahe, butanganan sa mga armas, sakyanan ug uban pang himang iggugubat. Gi-
napagamit kini sa US nga

"walay abang o pagabayaran."

Adunay absolutong kontrol ang militar sa US sa maong mga lokasyon hangtud "dili na kini kinahanglan sa United States," nagpasabot nga bisan kanus-a niini gusto ug kinahanglan ang maong mga lokasyon. Walay soberanya o awtoridad ang Pilipinas sa mga base militar ug pasilidad sa US. Dili kini pwedeng sudlon o inspeksyunon gawas na lamang kung giaprubahan (o gitugutan) sa US.

Gihatagan usab ang US sa katungod nga gamiton sa bisan unsang oras ang pangpublikong kayutaan ug pasilidad sama sa mga kalsada, dunggoanan ug tugpahanan, ilabina kung nagkarga kini og mga kagamitan. Sukwahi sa mga balaod sa Pilipinas, gihatag usab sa US ang katungod nga magtukod og kaugalingong sistema sa telekomunikasyon ug gamiton ang "tanang gikinahanglang spectrum sa

radyo" nga walay bayad, bisan ang yanong mga Pilipino walay ingon niining katungod. Dugang pa, ilalum sa EDCA, gihatagag pribilehiyo ang US nga mogamit og tubig, kuryente ug uban pang yutilidad nga pareho ang singil sa guberno sa Pilipinas, nga mas ubos sa pagabayran sa ordinaryong Pilipino.

Wala ginaobliga sa kasabutan ang US nga magbayad sa unsamang kadaut sa kinaiyahan nga posibleng ibunga sa paglabay sa makahilo o delikadong mga materyales. Kahunumduman nga niadtong katapusan sa 1992, gibiyaan sa US ang Clark Air Base ug Subic Naval Base nga wala man lang gilimpyuhan ang ilang mga hugaw ug basura nga milanag sa mga sapa ug kadagatan ug sa mga nabuhi dinhi.

Samtang anaa sa Pilipinas, nakatagamtam ang mga sundalong Amerikano sa espesyal nga ligal nga istatus. Gawas kung pangayoon, dili sila langkub sa mga balaod kriminal o sibil sa Pilipinas sa panahong anaa sila sa nasud. Sa milabayng 25 ka tuig, ang mga sundalong Amerikano nga nalambigit sa mga kasong kriminal (pagpatay, pagpanglugos, pagpangulata, pagpamusil ug uban pa) ang wala giaresto, gikasuhan o gipaatabang sa korte, ug papas na hinuun nga gipaipsot. Gibuhian ug gipapauli ang mga sundalong Amerikano nga nahukmang sad-an sa Subic Rape Case ug pagpatay kang Jennifer Laude.

Karong 2023, dili moubos sa 500 ka *war games*—mga ehersisyong militar nga pagpangandam sa gubat—ang pagalunsaron sa US sa Pilipinas. Buut ipasabot, kada ad-

law sa tibuok tuig, adunay mga sundalong Amerikano sa Pilipinas aron manghagit ug manulsol og gyera. Lakip dinhi ang ehersisyong Balikatan niadtong Abril, nga pinakadaku sa kasaysayan, kung asa gidugok sa 12,600 ka tropang Amerikano ang amihanang bahin sa Luzon aron magpakitang-gilas sa China. Subsub ang pagpalupad og mga *jet fighter* ug helikopter sa US, paglawig sa mga kadagatan, lakip ang pagpalupad og mga misayl ug pagpanghulog og bomba nga mitugaw sa kalinaw ug miguba sa kinaiyahan. Ginagamit ang mga "giusang ehersisyo" aron siguruhong makontrol niini ang Armed Forces of the Philippines (AFP) (ginatawag sa US og "interoperability") kung moulbo ang gyera. Gina-duso ang "modernisasyon" sa AFP aron mopalit og bilyun-bilyong pi-song sarplás, gamit o karaang mga armas sa US.

Samtang nangyatak ug nagharihari sa kayutaan, kahanginan ug kadagatan, ang dakung presensya sa mga sundalong Amerikano, kini ginapagawas nga timaan sa "daw puthaw nga panaghigalaay" sa US ug Pilipinas. Dakung kataw-anan ang ginasulting anaa sa Pilipinas ang US aron depensahan ngadto sa higanteng China. Ang tinuod, kaugalingong interes ang ginapanalip-

dan sa US, sama nga kaugalingong interes usab ang hinungdan sa pagsakmit ug pagsakop niini sa Pilipinas sa tunga sa siglo, ug gihimong semikolonya sukad 1946 nga giharian sa mga papet nga burukrata.

Ang presensya sa US sa Pilipinas kabahin sa estratehiya niini aron liyukan ang karibal niining imperyalistang China ug pugngan ang labing pagdaku sa gahum niini sa militar ug ekonomiya. Makanunayon nga ginapadaku sa US ang pwersang militar niini sa East Asia, Southeast Asia hangtud sa Pacific islands, bisan sa India, samtang ginahulhugan ug ginapig-ot ang mga alyadong militar (lakip ang Japan, Australia, ngadto sa United Kingdom) niini nga moapil sa mga operasyong nabal sa South China Sea sa takuban sa "freedom of navigation." Alang sa US ug sa estratehiyang heopulitikal ug militar, ang Pilipinas usa ka mahinungdanong hedkwarter tungod sa kaduul niini sa China. Alang usab sa China, ang presensya sa mga pwersang militar sa US sa Pilipinas ginalantaw nga hulga sa iyang seguridad ug sigurdong mahimong target sa armadong pag-atake oras nga gamiton sa US nga natad sa panggubatan batok sa China.

Ang paghatag dalan sa nagkada-

kung presensya sa Pilipinas gigamit sa gubyernong Biden sa US nga kondisyon alang sa pagpadaku sa pautang, pamuhunan lakip na ang ayudang militar nga desperadong gipangayo sa rehimeng Marcos sa duha ka beses nga pagbisita niini sa US. Bugti sa direktang pagsurender sa teritoryo sa US ug pagtugot nga gamiton ang nasud isip base militar ug natad sa gyera sa US, dungan nga giaprubahan sa World Bank niining Hunyo ang upat ka pakete sa pautang nga mikabat og \$1.14 bilyon, aron hulipan ang grabeng kakulangan sa badyet sa rehimeng Marcos. Ginagamit karon ang mga pautang aron iduso ang mga palisiya sa ekonomiya aron labaw pang palapdon ang interes sa langyawng mga kapitalista ug mga kasosyong burgesyakumprador ug agalong yutaan, sa kadaut sa panginabuhian sa masang anakpawis ug yanong mga Pilipino.

Ilalum sa papet nga rehimeng Marcos, labaw pang migrabe ang kahimtang sa Pilipinas isip semikolonya sa US nga walay tinuod nga kagawasan. Ang kapin 125 ka tuig nga kontrol ug dominasyon sa US ang pinakaugat kung nganong naglunang sa krisis, atrasado, agraryo, dili industriyalisado ug dili makabarro sa kaugalingong tiil ang Pilipinas. Mas hugot karon nga ginagamit sa US ang dominasyon niini sa pulitika, ekonomiya, militar ug kultura aron ipapahamtang ang interes niini sa Pilipinas ug sa tibuok rehiyon sa Asia.

Kinahanglang ipanghingusog sa katawhang Pilipino ang pagbasura sa EDCA, sa VFA, sa Mutual Defense Treaty ug sa tanang dili patas nga kasabutang militar sa US. Walay tinuod nga soberanya ang Pilipinas samtang giharian kini sa gahum militar sa US. Kinahanglang makigbisog ang katawhan aron ilingkas ang Pilipinas gikan sa kontrol sa US ug palambuon ang kapasidad sa nasud nga panalipdan ang kaugalingon. Makab-ot lamang kini kung adunay tinuod nga ekonomikanhon ug pulitikanhong kaugalingnan ug hingpit nga nasudnong kagawasan ang Pilipinas. AB

<div style="text-align: center;"> <p>ANG Bayan</p> </div> <p style="text-align: center;">Bolyum LIV Ihap 14 Hulyo 21, 2023</p> <hr style="width: 80%; margin: 10px auto;"/> <p style="text-align: center;">Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</p>	<h2 style="margin: 0;">Unod</h2> <p>Editorial: Pagharihari sa militar sa US ilalum sa papet nga rehimeng Marcos 1</p> <p>Operasyong haras ug demolisyon sa BHB 3</p> <p>Presyo sa lana, subling mitaas 3</p> <p>Minaro nga pagbalaod sa MIF, gibatikos 3</p> <p>Mga protesta 3</p> <p><i>Jeepney phaseout</i>, padayon nga ginaduso 4</p> <p>Tulo, iligal nga giaresto 5</p> <p>Demolisyon sa Valenzuela, Cavite, gisuklan 5</p> <p>6, arbitraryong gideklarang "terorista" 5</p> <p>Pilipinas, suki sa kriminal nga Elbit System 6</p> <p>501st IBde, dangan sa Cagayan 7</p> <p>Sa mubong pagkasulti 8</p> <p>Ekspansyon sa pagmina sa Masbate 9</p> <p>US, nagpadala og <i>cluster bombs</i> sa Ukraine 10</p> <p>Jollibee, barat ug abusado sa mamumuo 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Operasyong haras ug demolisyon, gilunsad sa BHB

SUNOD-SUNOD NGA OPERASYONG harasment ug demolisyon ang gilunsad sa mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa milabayng duha ka semana.

Sa Barangay Das-agan, San Francisco, Agusan del Sur niadtong Hunyo 27, gipabuthan sa mga Pulang manggugubat ang nag-operasyong tropa sa 41st Division Reconnaissance Company sa alas-4:30 sa hapon. Usa ka sundalo ang napatay sa maong operasyon.

Napalayas usab sa BHB-Sorsogon ang mga sundalong tulo ka semana nang nagakampo sa *evacuation center* ug simbahan sa Barangay Calpi, Bulan, Sorsogon dihang pabuthan niini ang mga sundalo niadtong Hulyo 6 sa 8:30 sa gabii. Sa kahadlok, misutoy ang mga sundalo ug misulod sa duul nga kabalayan. Gihimo nilang taming ang mga sibilyan ug paturagas nga nagpabuto sa bisan asang direksyon. Gisundan ang maong operasyon sa pagpabusikad sa usa pa ka yunit sa BHB sa koral sa kampo sa 22nd IB sa Barangay Calmayon, Juban niadtong Hulyo 10.

Usa ka elemento usab sa CAFGU ang napatay dihang gipabuthan sa BHB-North Central Mindanao sa Barangay Lawaan, Gingoog City, Misamis Oriental niadtong Hulyo 7. Nakumpiska kaniya ang usa ka .45 kalibreng pusil.

Presyo sa lana, subling mitaas

NAGPROTESTA ANG MGA drayber niadtong Hulyo 17, usa ka semana ayha ang State of the Nation Address ni Ferdinand Marcos Jr, aron kundenahon ang lain na usab nga serye sa pagtaas sa presyo sa lana. Nahitabo kini taliwala sa “rebranding” o pag-usab sa imahe sa rehimen ilalum sa islogang “Bagong Pilipinas.”

Sugod Hulyo 18, mas mahal na og ₱2.10 kada litro ang *diesel*, ₱1.90 ang gasolina ug ₱1.80 ang kerosin. Sa nagkanunay nga mga pagtaas sa presyo, daw ordinaryo na lamang kini. Mikabat na sa halos ₱60 kada litro ang presyo sa gasolina ug *diesel* sa Metro Manila, mas taas og halos ₱20 kumpara sa presyo niini sa katapusan sa 2021. Tungod niini, wala nabati sa mga drayber ang ginasulting alibyu sa momhong *fuel subsidy* nga gihatag sa reaksyunaryong estado.

Samtang, naghakop sa dakung kita ang mga monopolyong kumpanya sa lana. Mikabo og ₱6.7 bilyong kita ang Petron niadtong 2022, gikan sa ₱6.1 bilyon niadtong 2021. Midaku usab ang kita sa Shell ngadto sa ₱4.1 bilyon niadtong 2022, gikan sa ₱3.9 bilyon niadtong 2021. Nag-abli usab og 28 ka bag-ong gasolinahan ang Caltex sa tibuok nasud niadtong milabayng tuig.

Minaro nga pagbalaod sa Maharlika Bill, gibatikos

MIADTO SA MENDIOLA atubangan sa Malacañang ang mga grupo sa kabatan-onan aron kundenahon si Ferdinand Marcos Jr sa iyang minaro nga pagpirma sa sugyot balaodnon nga magtukod sa Maharlika Investment Fund (MIF) niadtong Hulyo 18. Naghimo og lahi nga protesta ang mga mag-uuma sa Quezon City.

Walay gimantala nga kopya ang Malacañang sa pinal nga bersyon sa balaodnon, nga pipila ka semana pang “gipahapsay” human kini giaprubahan sa Senado ug kongreso. Wala gipahibalo bisan sa pipila ka mga kongresista kung unsa ang pinal nga unod niini.

Usa sa mga kontrobersyal nga probisyon sa balaodnon ang paggamit sa pondong pensyon sa milyun-milyong mamumuo ug empleyado nga nakapundo sa GSIS ug SSS. Bisang og dayag kining ginabawal sa bersyon nga giaprubahan sa Senado, mamahimo pa gi-hapong mamuhunan ang duha ka institusyon sa MIF sa umalabot.

Giingon usab ni Marcos nga dili molingkod sa liderato sa pagatukurong Maharlika Investment Corporation (MIC) nga magdumala sa pondo ang pipila niyang mga upisyal. Ingonman, nabalita sa mga midya nga mobarog nga *chairperson* sa MIC ang kalihim sa pinansya.

Nangandam ang Bayan Muna ug alyansang Tama Na (Taumbayan Ayaw sa Maharlika Fund Network Alliance) nga magsumite og petisyon sa Korte Suprema aron pugngan ang balaod ug luwason ang bilyun-bilyong pondo sa katawhan gikan sa korapsyon ug abuso.

Ihunong ang pagpamomba. Nagprotesta atubangan sa Camp Aguinaldo sa Quezon City niadtong Hulyo 17 ang mga grupo sa tawhanong katungod, mag-uuma ug nasudnong minorya aron kundenahon ug ipahunong ang pagpamomba gikan sa ere sa ilang mga komunidad. Ang maong mga pagpamomba kabahin sa militarisasyon sa kabanikanhan nga nagpasamot sa kahimtang sa mga mag-uuma ug lumad.

Planong pagpanangtang, gibatukan sa RITM.

Nagprotesta niadtong Hulyo 18 ang mga mamumuo sa panglawas sa Research Institute for Tropical Medicine (RITM) aron iduso ang dugang-suhulan, paghatag sa mga natanggong nga alawans ug para ipadayag ang pagsupak sa planong pag-abolish sa institusyon. Matud nila, magbunga og malukpanong pagpanangtang ang maong plano, nga ginaduso sa takuban sa pagtukod og Philippine Center for Disease Prevention and Control.

Ihunong ang pagkaso og terorismo!

Nagtapok niadtong Hulyo 6 sa Sumulong Park sa Antipolo, Rizal ang mga grupo sa tawhanong katungod ug estudyante sa Southern Tagalog aron kundenahon ang pagpasaka sa AFP ug 59th IB og gama-gamang mga kaso sa terorismo batak sa upat ka aktibista sa rehiyon. Ayha niini, nagprotesta usab ang maong mga grupo atubangan sa Department of Justice sa Maynila.

Jeepney phaseout, padayon nga ginaratsada ni Marcos

Wala “gihunong”, hinunua, labaw pang giratsada sa gubyernong Marcos ang pakanang *jeepney phaseout*. Kini bisan nagpadayag si Marcos Jr nga pagarepasuhon ang programa, nga gibuhian niya human ang welga sa transportasyon niadtong Mayo. Wala usay nahitabo sa saad niyang makigkonsulta sa mga drayber ug opereytor, ug gitarget na hinuon sila sa pagpamig-ot sa pulis.

Sa aktwal, makanunayon ang pagmaniobra sa rehimen aron mapadali ang pagpalagpot sa mga tradisyunal nga dyip sa kalsada. Sa mga prubinsya, ginatago kini sa lain-laing ngalan.

Ang planong *jeepney phaseout* duso sa mga langyawng kapitalista ug lokal nga dagkung negosyante nga nagtinguhang maghan-ok sa nasud ug mga "electric vehicle" (EV) o sakyanang ginapaandar sa kuryente (imbes nga gasolina) gamit ang baterya. Kakunsabo ang reaksyunaryong estado, ginagamit niini ang pasangil nga "maki-kinaiyahan" ug "pagpugong sa *climate change*" aron hatagag-rason ang pagpatay sa panginabuhian sa gagmayng drayber ug opereytor.

Lakip ang pinakadakung burgesya-kumprador sa "modernisasyon" sama sa pamilyang Aboitiz nga nagpagawas og mga COMET bus, ni Ramon Ang (San Miguel Corporation) nga maga-abli og EV *battery plant* sa Dinagat Islands nga nagkantidad og \$500 milyon, ug Ayala nga nakig-sosyo sa Kia Motors para sa pagbaligya og mga imported nga sakyanan nga dekuryente.

Gipirmahan ni Marcos ang Executive Order 12 niadtong Enero aron hatagan og "tax break" o tangtangan ang buwis sa importasyon sa mga EV. Kini nga mga sakyanan ang iilis sa tradisyunal nga mga dyip tungod kay "mas limpyo" kuno kini. Gisupportahan ang maong

kamandoan sa National EV Roadmap nga gigambalay ug ginapatuman sa Department of Energy. Ilalum niini, mas gawasnon ug mas luag na nga makabaligya ang mga langyawng tigmanupaktura og EV sa nasud.

Kakunsabo ni Marcos ang mga imperyalistang nasud ug bangko sama sa World Bank (ginapondohan nag-una sa US) ug Asian Development Bank (ginapondohan nag-una sa Japan) sa pagpatuman sa mini nga programa sa modernisasyon sa transportasyon. Ang imperyalistang US ang nag-unang nagaduso niini nga programang sa laraw niining makuha ang dakung bahin sa pangkalibutang merkado sa sakyanang dekuryente, dungan sa nagkadakung pagpamuhunan niini sa produksyon sa "limpyo" nga enerhiya. Niadtong Mayo, gianunsyo sa US nga magtagana og \$5 milyong pondo alang sa pagmina sa mga minerales nga kinahanglan sa paghimo og sakyanang dekuryente ug uban pang kagamitan.

Mini sa lintunganay ang pagka "maki-kinaiyahan" sa rehimeng Marcos ug mga kasosyo niining langyaw ug lokal nga negosyante nga lakip sa nag-unang nagatampo sa pagdaut sa kinaiyahan. Samtang namuhunan sa "limpyo nga enerhiya," nagaopereytor usab ang Aboitiz ug San Miguel sa pinakadakung planta sa "hugaw nga enerhiya" nga hinungdan sa 54% sa tanang *carbon emissions* sa nasud.

Pagpalagpot sa mga dyip sa kalsada

Sa sugod pa lang, supak na ang mga drayber ug opereytor sa *jeepney phaseout* tungod kay pagamasakeron niini ang ilang panginabuhian pinaagi sa "konsolidasyon" sa mga prangkisa ug pagmonopolyo sa mga negosyante sa mga ruta sa dyip ug uban pang pangpublikong sakyanan. Sa laing dapit, nakatago kini sa mga iskemang Local Public Transport Route Plan (LPTRP) ug Bus Rapid Transit (BRT).

Sa Davao City, miarangkada na ang BRT sa duso sa Asian Development Bank. Gianunsyo sa ADB niadtong Hunyo 29 ang \$1 bilyong pantang alang sa pagpatuman sa Davao Public Transport Modernization Project. Kundisyon niini ang pag-import sa 1,100 ka bus gikan sa Japan nga mohulip sa mga tradisyunal nga dyip sa kalsada sa syudad. Gitakda usab sa ADB ang pagkibhang sa ruta gikan 120 ngato sa 30. Kabahin usab sa plano sa ADB ang pagtukod og 1,000 ka *bus stop* nga nag-unang pagadumalahan sa mga korporasyon nga tigpangontrata sa mga drayber.

Dili moubos sa 7,000 ka drayber sa Davao City ang mawad-an og panginabuhian. Walay kapadulngan ang halos 6,000 drayber tungod kay kapin 1,000 lamang ka bus ang ipabyahe ilalum sa proyekto. Mawad-an usab og prangkisa ang gagmayng opereytor tungod kay wala silay kapasidad nga magtukod og mga kooperatiba o mopalit og mahal kaayong modernong bus. AB

Tulo, ilegal nga giaresto

Tulo ka indibidwal ang giaresto sa mga pwersa sa estado sa gama-gamang mga kaso niadtong Hulyo 12 sa Quezon ug Romblon. Samtang, nataho usab sa Negros ug Leyte ang pagpamig-ot sa organisasyon sa mga mag-uuma ug lokal nga midya sa milabayng semana.

Duha ka aktibista ang giaresto sa 85th IB sa kasong *illegal possession of firearms and explosives* niadtong Hulyo 12 samtang naglunsad og imbestigasyon sa komunidad sa Atimonan, Quezon. Giaresto silang Miguela Peniero, usa ka mamumuo sa panglawas, ug batan-ong boluntir nga si Rowena Dasig sa Purok Bana-ba, Barangay Caridad Ibaba.

Anaa sa komunidad ang duha aron imbestigahan ang epekto sa pagatukurong *cycle gas turbine power project* ug *liquefied natural gas terminal plant* sa maong lugar. Ang proyekto nga pagatukuron sa Atimonan One Energy, Inc. (A1E), subsidiaryo sa Meralco PowerGen Corp, gikabalak-ang magbunga og grabeng epekto sa mga mangkoprahay ug mangingisda sa lungsod sa Atimonan.

Giaresto usab niadtong Hulyo 12 si Fabert Reyes sa Barangay Poblacion, Sibuyan Island sa Romblon sa patung-patong nga 19 ka kaso sa libel. Si Reyes hugot nga nagababag sa pagmina sa Sibuyan Island.

Pagpanghasi. Gitaho sa National Union of Journalists of the Philippines ang pagpangharas sa mga pulis sa tulo ka midya sa Barangay Jones, Pastrana, Leyte niadtong Hulyo 14. Nag-imbetiga sila Lito Bagunas, Noel Sianosa ug Ted Tomas kalabit sa usa ka kaso sa pagpangilog og yuta sa lugar dihang gipalayas sila sa pulis nga si Rhea Mae Baleos. Samtang nahitabo ang pagpalayas, nakadungog ang tulo og mga buto sa pusil.

Sa Negros Occidental, unum ka asosasyon sa mga mag-uuma, ma-

mumuong panguma ug mangingisda sa upat ka barangay sa lungsod sa Cauayan ang nagreport nga ginahadlok ug ginapig-ot sila sa mga sundalo sa 15th IB ug 47th IB sugod Hulyo 10. Gipatawag sa mga sundalo ang mga lider ug myembro sa mga asosasyon alang sa usa ka “tigum.”

Ang mga asosasyon nakabase sa mga barangay sa Toyum, Caliling, Man-uling ug Guiljungan. Nagbalay-balay ug giinteroga sa mga sundalo ang mga residente ilabina ang mga lider sa mga asosasyon.

Pagpanakit. Sunod-sunod nga kaso sa pagpangulata ang nataho sa Barangay Budlasan, Canlaon City, Negros Oriental niadtong Hulyo 6. Gipasanginlan sila sa 62nd IB nga adunay kalambigitan sa hukbong bayan.

Gikulata sa mga sundalo silang Edward Sandot, Budok Sandot, Christopher Sandot, Joselito Patulada ug Roberto Francisco nga residente sa managlaing sityo sa maong barangay.

Demolisyon sa Valenzuela ug Cavite, gibabagan

DUHA KA OPERASYONG demolisyon ang gibatukan sa mga komunidad sa mga kabus niining bulana.

Sa Barangay Veinte Reales sa Valenzuela, gidepensahan Sa mga residente sa Block 6 ang ilang barikada niadtong Hulyo 12 batok sa bangis nga demolisyon sa giusang pwersa sa PNP ug lokal nga gubyerno sa Valenzuela sa kapinkun-kulang 400 ka panimalay sa lugar. Samaron ang pipila ka residente ug ilang mga tigsuporta sa bangis nga dispersal.

Ilegal ug walay unsamang dokumentong bitbit ang *demolition team* nga miguba sa ilang mga balay. Matud sa mga residente, natanggong pa ang pagdungog aron imbestigahan ang basihan sa pagpalayas kanila sa lugar kung asa 25 ka tuig na silang nanimuyo dinhi. Sa tibuok panahon, nagpabiling bungol ang lokal nga gubyerno sa Valenzuela sa ilang pangayo nga sulbaron ang ilang sitwasyon. Walay nakaandam nga relokasyon alang sa mga nademolis ug ₱9,000 lamang ang ilang madawat nga kumpensasyon kung mohawa sila sa lugar.

Samtang, naglunsad og *protest-vigil* ang 700 ka residente sa Viva Homes Subdivision sa Dasmariñas City, Cavite niadtong Hulyo 16. Gikabalak-an silang mapalayas tungod sa bangi sa tulo ka kontraktor sa maong subdibisyon.

6, arbitraryong gideklarang "terorista"

NAGPROTESTA NIADTONG HULYO 11 sa Commission on Human Rights ang lain-laing organisasyon aron kundenahon ang arbitraryong pagdeklara sa Anti-Terrorism Council (ATC) sa unum ka indibidwal isip mga “terorista” ilalum sa Anti-Terrorism Law (ATL). Giduso nilang ibasura na ang mapanumpuon balaod.

Ang unum mao silang Windel Bolinget, Sarah Abellon-Alikes, Jen Awingan, ug Steve Tauli, tanan mga lider sa Cordillera People’s Alliance, ug silang Jovencio Tangbawan ug May Vargas-Casilao. Gisapubliko ang designasyon niadtong Hulyo 10.

Lakip sa nailang “Northern Luzon 7” ang upat ka lider nga nahukmang dili sad-an niadtong Mayo batok sa gama-gamang kasong rebelyon nga gipasaka kanila niadtong Enero.

Sa gimandoan sa ATC ang Anti-Money Laundering Council nga imbestigahan ug *ifreeze* ang kwarta ug mga kabtangan sa mga giakusahan. Ang unum dugang sa 61 nga unang gideklarang “teroristang indibidwal” ilalum sa ATL.

Pilipinas, suki sa kriminal nga kumpanyang Elbit System

Bilyun-bilyong pisong kwarta sa katawhang Pilipino ang nahakop sa Elbit Systems, usa ka kumpanyang Israeli, nga usa sa nag-unang suplayer sa armas para kuno sa "modernisasyon" sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Labing bag-o dinhi ang duha ka karaang ATR 72-600, mga eroplanong komersyal nga ayuhon aron magamit sa mga operasyong sarbeylans ug kombat. Nagkantidad ang kontrata dinhi og \$114 milyon o ₱3.135 bilyon kada usa ka eroplano.

Ang Elbit ang pinakadakung kumpanyang Israeli nga direktang nalambigit sa henosidyo sa katawhang Palestino ug notoryus nga kriminal sa gubat. Sukad 2007, kini nga kumpanyang anaa sa listahan sa kalihukang Boycott, Divestment, and Sanctions (BDS), nga gipangu-nahan sa katawhang Palestino nga suportado sa daghang grupo sa kalibutan. Panawagan sa maong kalihukan nga iboykot, iatras ang pamuhunan ug pahamtangan og silot ang mga kumpanyang Israeli nga nalambigit sa ilegal nga okupasyon sa Israel sa mga teritoryo sa Palestine, ug pagpabilin sa pader nga West Bank nga nagpriso sa mga Palestino sa giingong "pinakadakung prisohan" sa kalibutan.

Ang Israel ang nag-unang kaabag ug kasosyo sa US sa Middle East. Kini ang nagadawat sa pinakadakung ayudang militar sa US sa tibuok kalibutan nga lapas sa resolusyon sa United Nations Security Council niadtong 1982 nga nanawagan alang sa komprehensibong embargong militar batok sa nasud. Hugot nga magkalambigit ang mga industriyang militar sa duha ka nasud.

Sa padayon nga pagpakaitoy sa US, "suki" ang AFP sa mga karaan ug inayo nga armas sa Elbit. Mayor-ya sa mga kontrata nga gitanyag niadtong panahon sa rehimeng Duterte gipadayon sa kasalukuyang rehimeng Marcos.

Lakip sa mga mosunod ang gamit-militar nga gipalit o gipaayo sa AFP sa Elbit:

- tangkeng Sabrah nga himuong 1st Tank Battalion Armor Division

nga ibase sa Tarlac. Nagkantidad ang kontrata og ₱9.4 bilyon. Ang maong mga tangke gama sa General Dynamics Land Systems, usa ka kumpanyang Amerikano.

- tangkeng M125A2 nga miabot niadtong Disyembre 2021. Pipila niini ang gideploy sa 76th IB sa Barangay San Luis, Mamburao, Occidental Mindoro; sa 3rd ID aron gamiton sa militar sa Central ug Western Visayas; ug sa 4th Mechanized IB sa Pantao Ragat, Lanao del Norte.

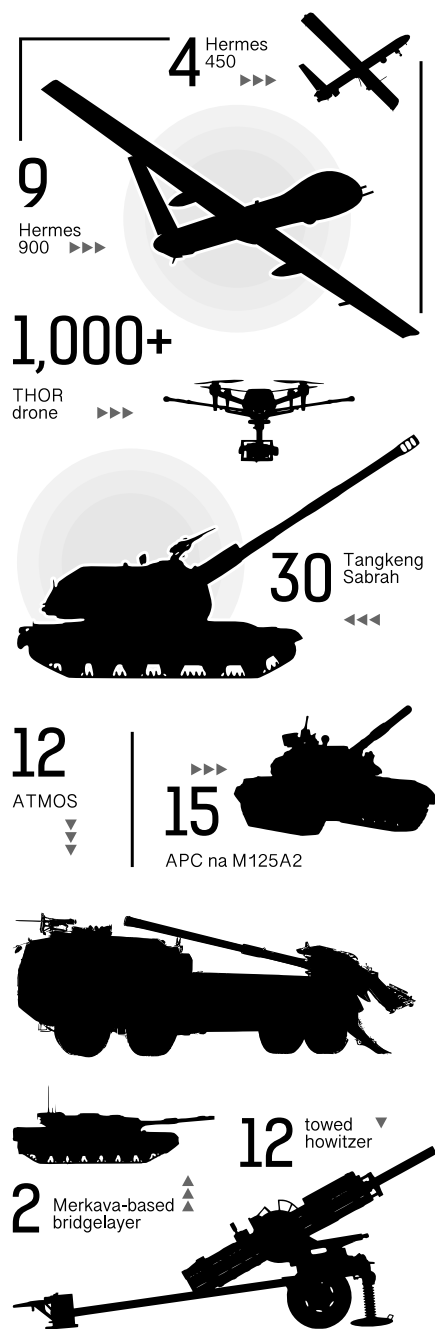
- Merkava IV-based armored bridgelayer nga nagkantidad sa \$27.7 milyon nga nadeliber niadtong Hulyo 2022. Ang Merkava bridgelayer mga tangkeng gihimo sa Leonardo DRS, usa ka pribadong kontraktor sa militar sa US, nga giayo sa Elbit.

- Autonomous Truck Mounted howitzer System (ATMOS) nga nagkantidad og \$47 milyon o ₱215.41 milyon kada usa. Nakadeploy kini sa Fort Magsaysay sa Nueva Ecija, Maguindanao, ug 3rd ID sa Western Visayas. Gitukod ug gibansay sa AFP ang 10th Field Artillery Battalion niadtong 2022 aron mag-opereyt niini.

- M-17 ginaguyod nga howitzer nga nagkantidad og ₱410.85 milyon ug gideploy sa lain-laing batalyon lakip sa 7th Field Artillery Battalion sa Butuan City.

- THOR ug uban pang drone o unmanned aerial vehicle (UAV) ug mga istasyon niini sa yuta nga nagkantidad og \$163 milyon (₱8.965 bilyon).

- mga UAV nga nagbalor og \$175 milyon. Gilangkuban kini sa siyam ka Hermes 900 ug upat ka Her-

mes 450 nga unang gipalupad sa nasud niadtong Agosto 2019.

- kontrata alang sa pagtaod og remote controlled weapons system sa 100 ka M-113 armored personnel carriers. Ang maong mga APC, nga gihatag sa US niadtong 2014, ang gigamit sa pag-atake sa AFP sa Marawi City niadtong 2017.

Gawas niini, nalambigit ang Elbit sa pagtukod og Armor Maintenance Depot ng Philippine Army sa Camp O'Donnell sa Barangay Santa Lucia sa Capas, Tarlac. Dinhi ibutang ang mga giayo sa Elbit nga armor ug mechanized nga sakyanan sa AFP. Niadtong Abril, gipalayas sa "installation battalion" sa militar ang gatusan ka mag-uuma ug residente sa Barangay Santa Lucia ug Barangay Lawy aron hatagag dalan ang ekspansyon sa maong kampo militar.

AB

501st IBde, dangan sa katawhan sa Cagayan

Gipanghimakak bag-o lang sa National Democratic Front (NDF)-Cagayan ang ginapagawas sa 501st IBde nga mga "kadaugan" batok sa rebolusyonaryong kalihukan sa rehiyon sa unang katunga sa 2023. Matud niini, lapad nga kadaut sa katawhan ang dala sa gipanghinambog nga mga tropeyo sa brigada. Kini nakab-ot pinaagi sa kamangtas, paggamit sa kamot nga puthaw ug pagsabwag ug kahadok ug kalisang sa masang mag-uuma ug minorya sa kabanikanhan.

Labing bag-o sa grabeng paglapas sa tawhanong katungod sa brigada ang pagpanguna niini sa *focused military operation* gikan Pebrero hangtud Mayo karong tuiga. Sa kumpas sa 5th ID ug Task Force Tala, gidumog niini ang East Cagayan gamit ang 2,000 ka giusang pwersang militar, paramilitar ug pulis.

Laraw sa operasyon nga "pukanon" ang "nahabiling Pulang manggugubat" sa prubinsya sa unang katunga sa tuig. Kabahin kini sa dili maabot nga target sa dunot nga estado nga pahagbaon ang rebolusyonaryong kalihukan, ingonman isip suportang pangseguridad sa Balikatan 2023, ang pinakadakung *war game* nga gilunsad niadtong unang kwarto sa tuig. Kabahin usab kini sa estratehiya aron himuong natad sa gyera sa US ang Northeast Luzon ug hingpit nga ihungit ang nasud sa gipangandaman niining gyera batok sa China. Dobleng kadaut ang siguradong maangkong sa katawhan sa Cagayan nga posibleng unang moatubang sa ingon niining atake sa China.

Nag-unang gibubu ang

pwersang militar sa lungsod sa Bagao kung asa adunay militanteng protesta ang masa batok sa usura, ingonman sa mga kilid sa Northeast Cagayan kung asa pagatukuron ang giingong *radar base* sa US ilalum sa Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA). Gigamit ang mga batalyon sa 501st IBde sa pagsabwag ug kabangis sa mga lungsod sa Lal-lo, Buguey, Sta. Teresita, Gonzaga ug Sta. Ana.

Sulod sa tulo ka bulan, dili moubos sa 30 ka bomba, *rocket* ug kanyon ang gipabuto duul sa mga komunidad ug umahan. Nagresulta kini sa pagkaguba sa panginabuhian sa katawhan ug kahadlok ilabina na sa mga bata ug tigulang nga dili na makatulong tungod sa troma.

Niining panahona usab, gideklara sa 501st IBde ug Provincial Task Force-Elcac sa Cagayan ang "pagsurender" sa 21 ka personahe ug pagsurender kuno nila og mga armas. Gipanghimakak kini sa NDF-Cagayan ug gisulti nga sa 21 ka "misurender", lima ang gideklarang nadakop, lima ang *recycled* o tuig na nga wala sa hukbo apan balik-balik pa gihapon nga ginapara-

da. Ginapig-ot pa ang uban bisan og dili na sila kabahin sa armadong panagbangi ug sa ingon kinahanglan nang ilhon nga mga sibilyan ilalum sa internasyunal nga makitawhanong balaod. Mayorya kanila ang nakasinati og pagpanghulga ug pagpahasi, samtang ang uban dayag nga gilingla, aron pugson nga "mosurender" bisan dili na sila myembro sa hukbong bayan.

Niadtong Abril 2022, tinuyong gipatay sa mga elemento sa brigada si Saturnino Agunoy (Ka Peping) ug duha ka medik nga silang Augusto Gayagas (Ka Val) ug Mark Canta (Ka Uno) sa kalsada sa Piat, Cagayan. Dili armado ug wala sa kapasidad nga mosukol ang tulo, ilabina ang duha ka senior citizen nga silang Agunoy ug Gayagas.

Asa gikan ang 501st IBde?

Gideploy ang subling-gitukod nga 501st IBde sa prubinsya sa Cagayan ug Apayao niadtong Oktubre 2020 human ang unum ka bulan nga pagbansay. Matud mismo sa 5th ID, ang dibisyon nga nahisakupan sa brigada, nag-unang tumong sa subling pagpaganar sa brigada ang "makig-lambigit sa mga lokal nga gubyero ug ahensya sa duha ka prubinsya nga kakunsa-bo sa National Task Force-Elcac ug pagtapos sa insurhensiya." Ang hedkwarters sa brigada makita sa lungsod sa Lal-lo sa Cagayan, usa sa giangkong sa US isip "lokasyon sa EDCA."

Anaa sa kontrol sa brigada ang 17th IB ug 77th IB, mga batalyong nagsilbing pwersang pangkombat sa Mindanao. Kasamtangan kining gipangulohan ni BGen. Ferdinand Melchor C. dela Cruz isip kumander. Gitudlo si dela Cruz sa pwesto niadtong Pebrero 23 ug niadtong Hulyo 3 midawat og promosyon uban ang 15 ka lain pang heneral. Si dela Cruz kabahin sa Philippine Military Academy Tanglaw-Diwa Class of 1992 ug kanhi nang nagsilbi sa 5th ID isip upisyal paniktik niini. AB

₱187
MILYON

ang giusik-usikan sa Department of Tourism alang sa maanomalyang kampanyang **"Love the Philippines"** nga migamit og libreng mga bidyo gikan sa internet nga dili kuha sa Pilipinas.

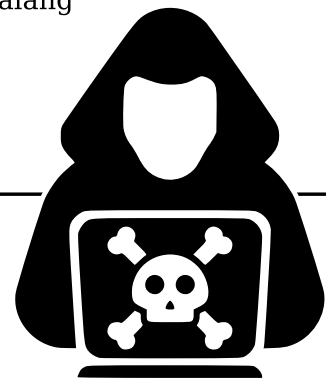
17.1
MILYON

Pilipino ang nag-trabaho og "part-time" niadtong Mayo, mas daghan og 1.4 milyon kumpara niadtong milabayng tuig.

₱233.7
milyon

dugang nga gigasto ni **Sara Duterte** isip bise-presidente niadtong 2022, kung asa **₱125 milyon** ang **"confidential funds."**

Mas taas kini og 32% sa gigahin nga badyet alang kaniya.

152%

pagsaka sa ihap sa mga *cybercrime* gikan Enero hangtud Hulyo karong tuiga, kumpara sa parehong panahon niadtong 2022.

Timaan kini nga palpak ang anti-pribasiya ug mapanumpuonng SIM Card Registration Law.

₱7.8
MILYON

balor sa usa ka sakyanan nga maanomalyang gipalit sa **Philippine Coast Guard** alang sa kumander niini. Dugang pa ang **31 ka sakyanan** nga nagkantidad og **₱1.9 milyon** kada usa alang sa uban niining upisyal.

70%

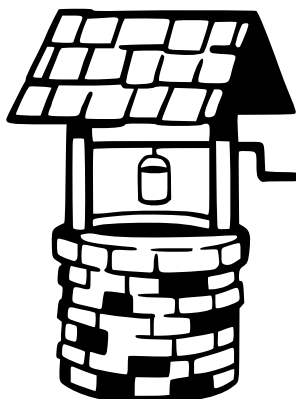
ang gihagba sa kita sa mga mangingisda sa **Scarborough Shoal** gikan pa sa panahon sa rehimeng Duterte

tungod sa kainutil niining pugngan ang pagdaghan sa mga barkong Chinese sa lugar ug iduso ang *arbitral ruling* nga teritoryo niini sa Pilipinas.

1.105
milyong litro

o 40% sa limyo nga tubig gikan sa **Angat Dam** ang gakasayang kada adlaw tungod sa mga pagawas sa mga tubo sa Maynilad Water Services, Inc.

5+ MILYON

Bikolano ang nagsalig sa tubig sa atabay ug 187,673 ang walay akses sa limpyo nga tubig.

Dugang silang mag-antus sa umalabot nga El Niño.

Ekspansyon sa magun-ubong mina sa Masbate

Subling ginratsada sa Filminera Resources Corporation (FRC) ang ekspansyon sa mga operasyong pagmina niini sa bukirong bahin sa mga lungsod sa Milagros, Uson ug Mobo sa Masbate. Pagalangkubon sa kumpanya ang maong mga lungsod human gikawkaw ang bulawan ug gub-on sa Masbate Gold Project niini ang kinaiyahan sa lungsod sa Aroroy.

Kadungan sa ekspansyon ang gipagrabeng operasyong militar ug pagdeploy og mga armadong pwersa aron gwardyahan ang kumpanya ug mga pasilidad niini. Dili moubos sa 900 ka armadong pwersa (300 ka SCAA, 300 ka pribadong pwersa sa FRC ug 300 ka Blue Guard) ang nag-silbing gwardya sa kumpanya.

Bag-o lang, nataho ang mga kaso sa pag-atake sa mga nagababag sa FRC. Lakip dinhi ang pakyas nga pagpatay niadtong Mayo kang Rodolfo Igot, lider sa Barangay Barag, Mobo, ug pagpatay sa mag-uumang si Randy Mahinay niadtong Hunyo sa Milagros.

Lanyawng pagpangawkaw

Ang kumpanyang FRC, nga adunay pinakadakung operasyon sa pagmina og bulawan sa nasud, 40% nga gipanag-iyahan sa kumpanyang Canadian nga B2Gold ug 60% gipanag-iyahan sa kumpanyang Pilipino nga Zoom Mineral Holdings Inc. Kaabag sa kumpanya ang Philippine Gold Processing & Refining Corporation (PGPRC) nga nagaproseso og *gold ore* (bato nga adunay bulawan), nga hingpit nga gipanag-iyahan sa B2Gold.

Nagsugod ang operasyon sa kumpanya sa Aroroy niadtong 1997 dihang gihatagan kini og 25-ka-tuig nga permit. Gipalapad sa FRC ang pagmina sa Aroroy niadtong 2007 og dugang nga 4,988 ektarya ug giablihan ang PGPRC. Niadtong 2010, nagdugang kini og 584 pa ka ektarya. Subli kining gihatagan og permit niadtong Nobyembre 2022 aron minahan ang dugang pang 290 ka ektaryang yuta.

Sa kapin duha ka dekadang operasyon niini sa Aroroy, gihakot sa

Filminera ang kapin 63 ka tonelada sa *gold ore* ug mikita og kapinkunkulang ₱130 bilyong piso. Sa unang kwarto sa 2023, nakabaligya ang kumpanya og 29,650 onse (*ounce*) sa bulawan sa abereyds nga \$1,922 o ₱105,710 (sa ₱55=\$1 nga baylo-ay) kada onse. Gibanabanang mokabat og ₱3.1 bilyon ang kita sa kumpanya sa niining panahona.

Gidahum usab sa B2Gold nga makaproseso karong tuiga og 7.8 milyong tonelada sa *gold ore* sa Masbate, kung asa mokabat sa 170,000-190,000 onse sa bulawan ang makuha. Sa kinatibuk-an, mikabat sa \$286.72 milyon ang netong kita sa B2Gold niadtong 2022 gikan sa kinatibuk-ang produksyon sa bulawan nga 1.03 milyong onse sa mga operasyon niini sa pito ka nasud.

Perwisyong dala sa mina

Grabeng perwisyo ang gibunga sa Filminera sa kapin duha ka dekadang operasyon niini sa Aroroy. Lakip dinhi ang pagguba sa kinaiyahan, paghilo sa mga katubigan ug sapa, pagguba sa mga imprastrukturang sibil tungod sa kusog nga pagbusikad sa minahan, pagdahili sa yuta, pagpalayas sa mga residente ug mag-uuma ug militarisasyon ug mga kaso sa paglapas sa tawhanong katungod.

Tataw sa maong mga kaso ang pagkabuslot sa tubo nga agianan sa hugaw nga tubig sa kumpanya nga may hilo ug kemikal niadtong 2013. Miawas kini sa Barangay Panique ug mialisngaw ang baho sa *cyanide*, usa ka baho ug makamatay nga hilo. Nataho usab sa mga residente ang pagkamatay sa ilang gialimahang mga hayop nga nakatugway duul sa sapa tungod sa hilo.

Tungod niini, wala ug too nga oposisyon ug pagbatok ang gilunsad sa katawhan sa Aroroy. Niadtong 2016, gimando sa Department of Environment and Natural Resources ang temporaryong suspensyon sa operasyon sa kumpanya tungod sa kakulang sa gikinahanglang mga permit.

Nakita usap niining panahona ang dili tukmang pagsumite og teknikal nga report sa kumpanya sa Mines and Geosciences Bureau (MGB) ug pakyas nga pagbayad og kapin ₱1 milyon sa *mine waste fee*, gawas pa sa lain pang mga kalapasan. Nagpasaka usab og petisyon alang sa Writ of Kalikasan ang usa ka grupong maki-kinaiyahan ug pipila ka mga personahe sa Court of Appeals niadtong 2017 aron ipahunong ang operasyon sa kumpanya.

Samtang niadtong Agosto 2020, human ang usa ka kusog nga linog sa Masbate, nagpahamtang og resolusyon ang Sangguniang Panlalawigan nga nanawagan sa MGB nga hinanaling ihunong ang operasyon sa FRC. Nabalaka ang lokal nga guberno nga basin magbunga kina sa malukpanong pag-awas sa tubig nga adunay makahilong kemikal nga makaapekto sa 40,000 ka lumulupyo.

Luyo sa mga perwisyong gibunga sa Masbate Gold Project, padayon kining ginasuportahan sa reaksyunaryong guberno. Gihatagan pa kini og Presidential Mineral Industry Environmental Award niadtong 2020. Nakigtinabangay ang mga ahensya ug lokal nga guberno, ug mga institusyon sa pulis ug militar aron pahumoton ang kumpanya sa takuban sa mga programang "corporate social responsibility" niini. **AB**

US, nagpadala sa gibawal nga *cluster bombs* sa Ukraine

Dili moubos sa 11 ka nasud ang nagpadayag og kabalaka sa lakang sa US nga mogamit og *cluster bomb* sa *proxy war* niini sa Ukraine batok sa Russia. Lakip dinhi ang Laos ug Cambodia, ug kaalyado sa US nga mga nasud sama sa Belgium, Canada, Germany, Italy, Norway, Spain, ug United Kingdom. Gipadala sa Ukraine ang mga *cluster bomb* tungod kay gakahutdan na og bala ang hukbo niini sa ginahimong "kontra-opensiba" batok sa Russia.

Lapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod ang paggamit sa mga *cluster bomb* tungod kay usa kini ka klase sa armas nga walay pili ug peligroso sa mga sibilyan. Ang *cluster bomb* usa ka bomba adunay daghang mas gagmay nga bomba o *bomblet*. Ginabuhian kini gikan sa yuta o eroplano ug nagabuto sa ere. Nagbuhi og liboan o gatusan ka *bomblet* nga moubo sa lapad nga erya.

Dili tanang mga *bomblet* mobuto sa yuta ug gkalubong ug mobuto kung matandog o matumban. Matud sa mga pagtuon, hangtud 40% sa mga *bomblet* sa mga *cluster bomb* ang dili dayon mobuto. Kini ang ka-

sinatian sa mga nasud nga gigamitan og mga *cluster bomb*, sama sa Laos, nga gihulugan sa US sa kapin 20 milyong toneladang *cluster munitions* niadtong dekada 1970 ug kung asa 30% sa mga *bomblet* ang wala mibusikad. Gibanabanang 20,000 ka sibilyan, katunga mga bata, ang namatay o nasamdan sa nalubong nga mga *bomblet* sukad 1975.

Tungod sa kadaut nga dala niini sa mga sibilyan, kapin 120 ka bansa ang mipirma sa usa ka kasabutan niadtong 2008 aron ibawal ang produksyon ug paggamit og mga *cluster bomb*. Gawas sa China ug Russia, dili usab apil sa mga mipir-

ma ang US. Nagpabilin kining pina-kadakung gahum militar nga naganapmanupaktura ug nagagamit sa maong mga armas hangtud sa kasamtangan.

Hugot nga gikundena sa Partido Komunista ng Pilipinas, National Democratic Front of the Philippines, ingonman sa ubang mga demokrati-ko ug maki-kalinaw nga organisasyon sa nasud, ang pagpadala ug paggamit og *cluster bomb* sa US sa Ukraine. Magpalungtad ug magpagrabe kini sa *proxy war* sa kaulautan sa mga sibilyan.

Sama sa ginadahum, hilum sa maong hisgutanang ang papet nga Armed Forces of the Philippines. Sukwahi kini sa ilang walay basihan nga pagreklamo batok sa paggamit og *command-detonated explosive* sa Bagong Hukbong Bayan, nga wala gibawal sa Anti-Personnel Mine Ban Convention o Ottawa Treaty. AB

Jollibee, ubos magpasuhol ug abusado sa mga mamumuo

Nagprotesta ang gisisanteng mga mamumuo sa Jollibee Food Corporation sa restawran niini sa Journal Square sa Jersey City, New Jersey, sa US niadtong Hulyo 6. Gitangtang sila sa trabaho human nangayo og \$3 nga dugang-suhulan ug tarong nga kahimtang sa trabaho. Kabahin ang ilang protesta sa kampanyang "Justice For Jollibee Workers."

Giduso sa mga mamumuo ang hinanali nga pagbalik kanila sa trabaho, paghatag og suhol sa mga adlaw nga gitangtang sila ug pagpangayog pasaylo sa kumpanya sa pagpangabusong niini.

Gibatikos nila ang pagpangabusong sa gahum sa manedyer sa restawran ug dili makatarungang pagsisante kanila. Duha ka semana human ang pagpanangtang, nag-empleyo na usab ang Jollibee Journal Square og mga panghulip.

Kinahanglan nang ihunong sa Jollibee ang pagpanglingla niini ug hatagag dignidad ang mga mamumuo, matud nila.

Gibutyag sa kampanyang Jus-

tice for Jollibee Workers nga nasinati usab sa mga mamumuo sa Jollibee sa Pilipinas ug lain pang bahin sa kalibutan. Nagadawat sila og ubos kaayong suhulan, samtang grabeng ginapatrabaho ug ginabusong. Kanunay kulang ang ihap sa mga mamumuo sa kadaghan sa mga trabaho sa restawran. Ginahimo kini luyo sa labing dakung kita sa Jollibee Foods Corporation kada tuig.

Niadtong 2022, nagdeklara og P7.56 bilyon netong kita ang kumpanya, nga gipanag-iyahan ni Tony Tan Caktiong. Mas taas kini og 19.4% kumpara sa netong kita sa kumpanya ayha magpandemya. Si Caktiong ang ika-7 sa 10 pinakaa-

dunahang Pilipino sa nasud. Gawas sa Jollibee, gipanag-iyahan usab sa kumpanya ang Mang Inasal, Chowking, Coffee Bean and Tea Leaf ug Smashburger. Kini adunay 6,480 ka klase-klaseng restawran sa tinuok kalibutan. Plano niining magdugang og hangtud 600 pa ka restawran karong tuiga, mas daghan sa 542 nga giablihan niini niadtong 2022.

Ang Jollibee lakip sa nangunang 20 ka kumpanyang nagaempleyo og mga kontraktwal nga mamumuo. Kini adunay 1,150 ka restawran sa Pilipinas ug 234 sa gawas sa nasud.

Luyo sa lehitimong kampanya sa mga mamumuo, walay kalooy nga gitangtang sa kumpanya ang 400 ka mamumuong nagkahiusa alang sa regularisasyon ug dayag pa nga gibalewala ang walay-ngipon nga mga pamahayag sa Department of Labor and Employment. AB